

LIKKUTEI TORAH • SHEMINI ATZERES • MAAMAR 1

ביום השמיני עצרת תהיה לכם

“On the Eighth Day, There
Shall Be an Atzeres for You”

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likutei-torah/shemini-atzeres/1/

1 ביום השמיני עצרת תהיה לכם. הנה כתיב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. להבין מהו תחת לראשי.

“On the eighth day, there shall be an atzeres (assembly) for you.” Now, it is written, “His left hand is under my head, and his right hand embraces me.” [We need] to understand what “under my head” means.

הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז מכל חיי העוה"ב [העולם הבא]. וכבר נתבאר פעמים רבות במ"א.

Now, our Sages, of blessed memory, said: “One hour of teshuvah (return) and good deeds in this world is finer than all the life of the World to Come.” This has already been explained many times elsewhere.

2 וכעת יובן בהקדים מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] גדול תלמוד שמביא לידי מעשה. והקושיא מפורסמת מאחר שעיקר מה שתלמוד גדול הוא מחמת שמביא לידי מעשה א"כ אדרבה מזה הטעם עצמו הרי המעשה גדול.

And now it will be understood by first introducing the saying of our Sages, of blessed memory: “Study is great, for it leads to action.” The well-known question is: since the main reason study is great is that it leads to action, then, on the contrary, for this very reason action is greater.

אך הנה צריך להבין מהות ענין המעשה כי רמ"ח פקודין אינן רמ"ח אברים דמלכא

However, one needs to understand the essential nature of action, for “the 248 commandments are the 248 limbs of the King.”

וצריך להבין מהו ענין ולשון אברים הלא אין לו דמות הגוף כו' וכתוב כי לא מחשבותי כו' ולא דרכים כו'. כן גבהו מחשבותי כו'.

And one needs to understand what is meant by the term “limbs”: surely He has no bodily form, etc.! And it is written, “For My thoughts are not [your thoughts], etc., nor are your ways [My ways], etc.,” [and] “so are My thoughts higher, etc.”

אבל הענין הוא דכתיב תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם.

But the explanation is that it is written, “You will give truth to Yaakov, kindness to Avraham, as You swore to our fathers from the days of old.”

ולהבין מהו האמת שהנביא משבח שניתן ליעקב מדת אמת (ועמ"ש מזה באגה"ק [באגרת הקודש] בד"ה וזורע צדקה שכר אמת).

And [we need] to understand what this truth is that the prophet praises, [saying] that the attribute of truth was given to Yaakov. (See also what is written on this in Iggeres HaKodesh, in the letter beginning "And one who sows charity, a reward of truth.")

הנה כתיב כי אל דעות ה' פי' שכולל ב' דיעות

Now, it is written, "For Havayah is a G-d of knowledges (de'os)," meaning that He includes two [kinds of] knowledge.

כי ממטה למעלה לפי מה שנראה לעיני בשר העולם הגשמי נראה ליש ודבר והרוחניות שלמעלה הוא בחי' אין ומה שלמעלה מעלה הוא בחי' יותר לפי שאינו מושג יותר.

For from below to above, according to what is seen by eyes of flesh, the physical world appears as something existing and real (yesh), while the spiritual realm above is the level of ayin (nothing), and what is higher still is even more the level of ayin, because it is even less graspable.

3 וכמ"ש והחכמה מאין תמצא. וכל זה הוא בערכנו אנחנו שוכני מטה.

As it is written, "And wisdom (Chochmah) is found from ayin (nothing)." All this is relative to us, who dwell below.

אבל לגבי קוב"ה [קודשא בריך הוא] דכולא קמיה כלא חשיב הוא היפך שמלמעלה למטה הוא בחי' אין וכל מה שמשלשל ויורד מטה מטה הוא יותר בחי' אין וכלא חשיב ממש כו'.

But in relation to the Holy One, blessed be He, before whom everything is considered as nothing, it is the reverse: from above to below, [what is below] is the level of ayin, and whatever evolves and descends lower and lower is all the more the level of ayin, and truly considered as nothing, etc.

4 וזהו שתקנו בתחלת פסוקי דזמרה לומר הודו לה' כו' וכן בסיום שמו"ע [שמונה עשרה] לומר מודי אנחנו לך

And this is why [the Sages] instituted that at the beginning of Pesukei deZimrah [the Verses of Praise] we say, "Give thanks (hodu) to Havayah, etc.," and likewise at the end of the Shemoneh Esreh we say, "We give thanks (modim) to You";

כי לשון הודא' [הודאה] הוא כמו למשל האדם המודה לחבירו שמתחלה הי' [היה] נחלק עליו והיה לו סברא אחרת ואח"כ מודה שהאמת עם חבירו.

for the term hodaah (thanks; also, acknowledgment) is, by way of analogy, like a person who concedes (modeh) to his fellow: at first he disagreed with him and held another view, and afterwards he concedes that the truth is with his fellow.

5 וכך ע"י שיתבונן האדם שהאמת הוא דכולא קמיה כלא חשיב ומה שנראה העולם ליש ודבר הוא בערכנו מלובשים בגוף גשמי ורואים בעיני בשר גשמיים אבל האמת הוא להפך ממה שנראה לעיני בשר אזי יודה על האמת.

So too, when a person contemplates that the truth is that "before Him everything is considered as nothing," and that the world's appearing as something existing and real is relative to us, who are clothed in a physical body and see with physical eyes of flesh, but the truth is the opposite of what appears to eyes of flesh, then he will concede (yodeh) to the truth.

וז"ש [וזהו שכתוב] בהלל ואמת ה' לעולם עולם הוא מלשון העלם וצמצום שיהיה נראה לעיני בשר מזרח ומערב כו'

And this is what is said in Hallel, "And the truth of Havayah is le'olam (forever; also, to the world)": olam (world) is from the term he'elem (concealment) and tzimtzum (contraction), such that to eyes of flesh there appear east and west, etc.;

ובכל זמן שתקנו לומר הלל הוא זמן התגלות אמת ה' שמלמעלה למטה שהוא להיות מה שלמטה נקרא אין ולמעלה נקרא בחי' יש. וכמ"ש להנחיל אוהבי יש.

and at every time at which [the Sages] instituted the saying of Hallel, it is a time of the revelation of "the truth of Havayah" [as it is] from above to below, which is that what is below is called ayin and what is above is called the level of yesh (something). As it is written, "To cause those who love Me to inherit yesh."

(כי הרי ב' בחי' דעות הנ"ל הן בחי' יחודא עילאה שהוא שם הוי' ויחודא תתאה שמבחי' שם אלקים ואדנות המצמצם ומפריד להוות בחי' יש וכמ"ש סד"ה כי תשמע בקול והנה ההלל הוא להמשיך ולהאיר במלי' שהוא שם אדנות. כמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] פ' אמור) (תחלת דצ"ו)

(For the two levels of knowledge mentioned above are the level of the higher unity (yichuda ila'ah), which is the Name Havayah, and the lower unity (yichuda tata'ah), which comes from the level of the Names Elokim and Adnus (Ado-nai), which contract and separate so as to bring into being the level of yesh; as is written at the end of the discourse beginning "If you will listen to the voice." Now, Hallel is to draw down and shine [light] into Malchus, which is the Name Adnus, as the Ramaz writes on Parshas Emor) (beginning of folio 96).

והארה זו היינו המשכה וגילוי שם הוי' בחי' יחודא עילאה וכמ"ש מזה סד"ה בכ"ה בכסלו.

And this illumination is the drawing down and revelation of the Name Havayah, the level of the higher unity; as is written on this at the end of the discourse beginning "On the twenty-fifth of Kislev."

גם הוא כענין ועתה יגדל נא כח אדני. ועיין בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער ר"ח [ראש חודש] פ"ב [פרק ב'] ולכן עי"ז נמשך גילוי ואמת ה' לעולם

It is also like the matter of "And now, let the power of Ado-nai be great." And see Pri Etz Chaim, Sha'ar Rosh Chodesh, chapter 2. And therefore, through this there is drawn down the revelation of "And the truth of Havayah is le'olam."

ולכן אומרים אח"כ הודו לה' בחי' הודאה אליו ית' שלא כאשר נראה לעיני בשר שלנו וזהו תתן אמת ליעקב כי יעקב הוא בחי' יוד עקב

And therefore we say afterwards, "Give thanks to Havayah": the level of acknowledgment to Him, may He be blessed, [that the truth is] not as it appears to our eyes of flesh. And this is "You will give truth to Yaakov," for Yaakov is the level of yud akev (a yud [and] a heel):

דהיינו יו"ד הוא בחי' צמצום שירד ונתפשט בעקב וסוף המדרגות שנתגשמו ואעפ"כ [ואף על פי כן] הקב"ה נותן אמת שיתגלה גם שם אמת ה' וכו' כנ"ל (ועמ"ש מענין תתן אמת ליעקב בכיזור ע"פ אלה מסעי גבי ויכתוב משה)

that is, the yud is the level of tzimtzum, which descended and spread into the heel (akev) and end of the levels, which have become physical; and nevertheless the Holy One, blessed be He, gives truth, that there too "the truth of Havayah" be revealed, etc., as mentioned above. (See also what is written on the matter of "You will give truth to Yaakov" in the explanation on the verse "These are the journeys," regarding "And Moshe wrote.")

ומזה נמשך להיות חסד לאברהם כו' פי' חסד הוא המשכת המצות שכללותן הוא הצדקה וחסד

And from this is drawn down [the level of] "kindness to Avraham," etc. Meaning: kindness is the drawing down of the mitzvos, which as a whole are charity and kindness;

ונמשך ונתלבש בחי' אמת ה' במעשה המצות שיהיה להם כח ועוז להיות באתערותא דלתתא תלוי אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שע"י מעשה הצדקה וחסד תחתון יתעורר כח חסד עליון וכן עד"ז בכל המצות

and the level of "the truth of Havayah" is drawn down and clothed in the performance of the mitzvos, so that they have the strength and power for the arousal from above to depend on the arousal from below: that through the deed of charity and kindness below, the power of the supernal kindness is aroused; and so too, in the same way, with all the mitzvos.

(כי אמת היינו תורה וזהו כי באור פניך נתת לנו תורת חיים אשר בחי' הארת פנים זהו אמת כמ"ש באד"ר [באדרא רבא] (דל"ג ב')

(For truth is Torah, and this is "For by the light of Your countenance You gave us a Torah of life," for the level of the shining of the countenance is truth, as is written in the Idra Rabba) (folio 33b).

והתורה היא הנותן כח להיו' [להיות] באתעדל"ע [באתערותא דלתתא] שע"י המצות אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] כמ"ש לקמן א"כ מבחי' תתן אמת ליעקב נמשך בחי' וחסד לאברהם וזהו ענין חסד של אמת חסד דקשוט ע"ש באד"ר [באדרא רבא].

And the Torah is what gives the power for there to be, through the arousal from below by means of the mitzvos, an arousal from above, as will be written below. Thus, from the level of "You will give truth to Yaakov" is drawn down the level of "and kindness to Avraham"; and this is the meaning of "kindness of truth," chesed dikshot (true kindness); see there in the Idra Rabba.

וזהו כל ארחות ה' חסד ואמת וע' שם (דקכ"ט א') ועמ"ש בד"ה ואתחנן גבי אתה החלות ובענין ברכת המצות עיין שם:

And this is “All the paths of Havayah are kindness and truth”; see there (folio 129a). See also what is written in the discourse beginning “And I pleaded,” regarding “You have begun,” and on the subject of the blessing over the mitzvos; see there.

6 ב אך להבין מאין הכח הזה להיות אתערותא דלעילא תלוי באתעדל"ת [באתערותא דלתתא].

2. But [we need] to understand: from where does this power come, for the arousal from above to depend on the arousal from below?

ואיך יש יחוס ושייכות לנברא שהוא מחודש מאין ליש לעורר חסד עליון של הבורא ית' שמו הלא אין ערוך אליו ולית מחשבה תפיסא ביה כלל.

And how does a created being, which is brought into being anew from nothing to something, have any relation or connection [such as] to arouse the supernal kindness of the Creator, blessed be His Name? Surely there is no comparison to Him, and no thought can grasp Him at all!

הנה זה ביאר הכתוב אח"כ דכתיב אשר נשבעת לאבותינו פי' לאבותינו הוא אהב' [אהבה] הטבעית המסותרת בלב כל אחד ואחד מישראל בכח וגם בפועל ממש במס"נ [במסירות נפש] על קדה"ש [קידוש השם]

Now, the verse explains this afterwards, as it is written, “As You swore to our fathers.” Meaning: “our fathers” is the natural love hidden in the heart of each and every Jew, in potential, and also truly in actuality, in self-sacrifice (mesirus nefesh) for the sanctification of G-d's Name.

שאהבה זו נקרא בשם אב שממנה התולדה לעשות מצות ומעשים טובים

This love is called by the name “father,” for from it comes the offspring: the doing of mitzvos and good deeds;

כי כל המצות הם בשביל לדבקה בו ית' וגם אהבה זו היא ירושה לנו מאבותינו.

for all the mitzvos are in order to cleave to Him, may He be blessed. And this love is also an inheritance to us from our fathers.

7 ובאהבה זו נמשך לנו הכח והעוז להיות תלוי אתערותא דלעילא באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] ועי"ז ניתן הכח להמשיך ע"י מעשה המצות

And through this love there is drawn down to us the strength and power for the arousal from above to depend on the arousal from below; and through this the power is given to draw down [light] through the performance of the mitzvos:

שע"י מצות מעשיות כמו ציצית של צמר תחתון מעורר ציצית עליונים וכן ע"י תפילין תחתונים מעורר תפילין עליונים.

that through practical mitzvos, such as tzitzis of wool below, one arouses the supernal tzitzis, and likewise through tefillin below one arouses the supernal tefillin.

משא"כ אחד מעו"ג [מעובדי גולים] אע"פ [אף על פי] שיתלבש בציצית ויניח תפילין לא ימשיך ולא יעורר כלום (ועמ"ש מזה בד"ה הבאים ישרש)

This is not so with an idolater: even if he wraps himself in tzitzis and puts on tefillin, he will draw down nothing and arouse nothing. (See also what is written on this in the discourse beginning "Habaim yashresh" ["In days to come, he will take root"].)

לפי שכל אחד ואחד מישראל יש לו בנפשו אהבה הטבעית הזאת ואפילו חייבי כריתות דכתיב בהם ונכרתה הנפש ההיא מלפני אני ה' כו'

For each and every Jew has this natural love in his soul, even those liable to kares (excision), of whom it is written, "That soul shall be cut off from before Me; I am Havayah," etc.:

שנכרתה הנפש ההיא משרשה ואין אהבה טבעית זו מתגלה בנפשו מ"מ בשרשה למעלה נשאר בה בחי' אהבה טבעית אלא שאינה שורה ומתגלה בנפשם למטה כי הכרת תכרת וגו'. רק הוא בהעלם אצלו

[meaning] that that soul has been cut off from its root, and this natural love is not revealed in his soul; nevertheless, in its root above the level of natural love remains in it, only it does not rest and become revealed in their souls below, for "it shall surely be cut off," etc.; rather, it is hidden within him.

ויש לו בחי' לאבותינו וזכות אבות לא תמה כי אע"ג [אף על גב] דאיהו לא חזי מזליה חזי פ"י מזליה הוא שרש נשמתו למעלה בחינת אין שהוא מזל לישראל כו'. כמ"ש במ"א ע"פ האזינו השמים.

And he has the level of "our fathers," and "the merit of the fathers has not ended"; for "even though he does not see, his mazal sees." Meaning: his mazal is the root of his soul above, the level of ayin, which is the mazal of Israel (ayin mazal l'Yisrael; plainly, "Israel has no mazal"), etc., as is written elsewhere on the verse "Listen, O heavens."

8 וע"ז אמר הפסוק כי אבי ואמי עזבוני וה' יאספני ר"ל [רוצה לומר] אפי" [אפילו] מי שאבד ממנו בחי' אב ואם שבו

And of this the verse says, "For my father and my mother have forsaken me, but Havayah will gather me in." That is to say: even one from whom the level of father and mother within him has been lost,

דהיינו שנתחייב כרת ונאבד בחי' אהבה טבעית שבו מלהיות שורה ומתגלה בנפשו מ"מ וה' יאספני הוא ע"י בחי' שרשו למעלה שיפול גם עליו בחי' לאבותינו

that is, who has become liable to kares, and the level of natural love within him has been lost from resting and being revealed in his soul, nevertheless, "Havayah will gather me in": this is through the level of his root above, that the level of "our fathers" will fall upon him too.

אך כיצד נמשך כח ועוז לאהבה טבעית זו לעורר את האהבה העליונה מפרש הכתוב אשר נשבעת לאבותינו נשבעת לשון נפעל

But how are strength and power drawn to this natural love, to arouse the supernal love? The verse explains: "As You swore (nishbata) to our fathers." Nishbata is in the passive (nif'al) form,

וכן כל לשון שבועה מדבר בלשון נפעל כלומר שהתקשר א"ע [את עצמו] בשבועה כמ"ש או השבע שבועה כו'

and likewise every term of oath is expressed in the passive form, meaning that one has bound oneself by an oath, as it is written, "Or swears an oath," etc.

והענין כי צריך להבין ענין שבועה זו מה טבעה ולמה היה צריך הקב"ה לישבע ואיך שייך אצלו ית' לשון שבועה

The explanation: one needs to understand this oath, what its nature is, why the Holy One, blessed be He, needed to swear, and how the term "oath" applies to Him, may He be blessed.

אלא הענין הוא עד"מ כאדם הנשבע לחבירו שהוא כדי שלא ישנה אפילו אם יגרום איזה דבר שיצטרך לשנות שאם היה גלוי וידוע לפניו שאין שום ענין הגורם השינוי לא היה צריך לשבועתו.

Rather, the explanation is, by way of analogy, like a person who swears to his fellow: this is so that he will not change even if something should come about that would require him to change; for if it were revealed and known before him that nothing would cause a change, he would not need his oath.

כך הוא עד"מ בשבועתו של הקב"ה לאברהם בברית בין הבתרים לזרעך נתתי את הארץ כו'

So it is, by way of analogy, with the oath of the Holy One, blessed be He, to Avraham at the Covenant between the Parts, "To your seed I have given the land," etc.:

דהיינו אפי' [אפילו] אם יגרום החטא שלא יעכב מה שע"פ הדעת והחכמה לא יושג שיותן להם את הארץ אעפ"כ [אף על פי כן] מחמת השבועה הוא עושה נגד חכמתו ורצונו כביכול (ועמ"ש מזה ע"פ אתם נצבים כו' לעברך בברית כו')

that is, even if sin should cause [it], it will not hold [it] back; though according to reason and wisdom it would not be attained that the land be given to them, nevertheless, because of the oath, He acts against His wisdom and will, as it were. (See also what is written on this on the verse "You are standing ... to pass into the covenant," etc.)

וזהו עצמו ענין השבועה דהיינו מה שהבטיח נגד חכמתו ורצונו

And this itself is the essence of the oath: that He promised against His wisdom and will;

והיינו שלא יהיה כסדר השתלשלות המדרגות וירידה ממדרגה למדרגה ע"פ בחי' רצון וחכמה אלא שיהיה אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו מתפשט ומאיר בגילוי רב למעלה מן הרצון והחכמה

that is, that it not be according to the order of the chain of descending levels (hishtalshelus), the descent from level to level according to the level of will and wisdom, but rather that the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in His very Self and glory, spread forth and shine in great revelation, above will and wisdom.

והארה והמשכה זו נמשכה מימי קדם קדמונו של עולם דהיינו מבחי' סובב כל עלמין למעלה מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שהוא בחי' השתלשלות וירידת המדרגות והוא בחי' כשעלה ברצונו וכי' שתוק כך עלה במחשבה כו' שהוא בחי' מחשבה הקדומה כו'.

And this illumination and drawing down was drawn from “the days of old,” [from] the Primordial One of the world: that is, from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), above the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), which is the level of hishtalshelus and the descent of the levels. And this is the level of “When it arose in His will,” etc., “Be silent! So it arose in thought,” etc., which is the level of the primordial thought, etc.

ומאחר שהארה והמשכה זו נמשכה לאבותינו מאור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו לכן יש להם כח ועוז להיות באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] תלוי אתעדל"ע [אתערותא דלעילא]

And since this illumination and drawing down was drawn to our fathers from the Infinite Light, blessed be He, in His very Self and glory, therefore they have strength and power for the arousal from above to depend on the arousal from below.

(וע' בזו"ג [בזהר חלק ג]) (דקל"ד ע"ב) בענין אשר נשבעת כו' (ודק"ל ע"א) בענין בי נשבעתי ובפ' אחרי (דס"ו ב') ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] ר"פ שמיני.

(See Zohar, vol. 3) (folio 134b), on the subject of “As You swore,” etc., (and folio 130a) on the subject of “By Myself I have sworn,” and in Parshas Acharei (folio 66b), and in the Ramaz at the beginning of Parshas Shemini.

וברבות (פ' אמור פכ"ט) ד"א [דבר אחר] בחודש השביעי רבי ברכיה היה קרי ליה ירחא דשבועתיה שבו נשבע הקב"ה לאברהם אבינו הה"ד [הדא הוא דכתיב] ויאמר בי נשבעתי נאום ה' מה היה צריך לשבועה כו' יעו"ש [יעויין שם] התירוץ והוא כדרך שנתבאר.

And in the Midrash Rabbah (Parshas Emor, section 29): “Another explanation: ‘In the seventh month.’ Rabbi Berachiah would call it ‘the month of His oath,’ for in it the Holy One, blessed be He, swore to Avraham our father, as it is written, ‘And He said: By Myself I have sworn, says Havayah.’ Why did He need an oath?” etc. See there for the answer; it is along the lines that have been explained.

והנה חודש השביעי תשרי מאיר בו תיקון השביעי מ"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] שהוא תיקון ואמת שמשם שבועות אמת ועיין בזח"א [בזהר חלק א] (מקץ דר"ד ב' וירא קי"ב ב'). וברע"מ [וברעיא מהימנא] (פ' יתרו דצ"א ב')

Now, in the seventh month, Tishrei, there shines the seventh of the thirteen tikkunim (adornments) of the beard, which is the tikkun “and truth,” from which come oaths of truth. See Zohar, vol. 1 (Mikeitz, folio 204b; Vayeira, 112b). And in the Raaya Mehemna (Parshas Yisro, folio 91b).

ובפ"י אשר נשבעת י"ל [יש לומר] ע"ד מ"ש לקמן בפ"י אשר קדשנו כו'

And the meaning of “asher nishbata” (as You swore) can be explained along the lines of what is written below on the meaning of “asher kiddeshanu” (who has sanctified us), etc.

והנה מימי קדם י"ל [יש לומר] ג"כ ז' תיקונין דגלגלתא ועמ"ש בענין אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו כו' כצמר יהיו ומ"ש ע"פ הנותן שלג כצמר ועמ"ש סד"ה ציון במשפט תפדה:

Now, “the days of old” can also be explained as the seven tikkunim of the Gulgalta (the Skull). See also what is written on the subject of “If your sins be like scarlet, they shall be white as snow, etc., ... they shall be as wool,” and what is written on the verse “He gives snow like wool,” and see also what is written at the end of the discourse beginning “Zion shall be redeemed with justice.”

9 ג וזהו אשר קדשנו במצותיו כו' פ"י אשר מלשון באשרי כי אשרוני בנות כו' אשרי יושבי וגו'

3. And this is [the meaning of] “asher kiddeshanu bemitzvosav” (who has sanctified us with His commandments), etc. Meaning: asher is from the term “be’oshri” (in my happiness), “for the daughters have called me happy (ishruni),” etc., “Ashrei (happy are) those who dwell,” etc.,

שהוא לשון שבח והלל כלומר שיש דבר טוב ויפה מאד עד להלל ולשבח על הטוב ההוא שאין לו קץ ותכלית

which is a term of praise and acclaim; that is to say, there is something so good and very beautiful that one praises and acclaims that goodness, which has no end or limit.

והוא בחי עונג העליון בגילוי אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו על ידי מצותיו שהם בחי רצון העליון

And this is the level of the supernal delight, in the revelation of the Infinite Light, blessed be He, in His very Self and glory, through His mitzvos, which are the level of the supernal will.

כמו מבשרי אחזה שהנפש היא ז' מדות וג' שכליים ולמעלה מהם הוא הרצון העליון המנהיג את החכמה והבינה והדעת שלו כך המצות נקרא רצון העליון שלמעלה מן החכמה

As in “From my flesh I shall perceive”: the soul is seven middos (emotive attributes) and three intellectual [faculties], and above them is the higher will, which directs its Chochmah, Binah and Daas; so too the mitzvos are called the supernal will, which is above Chochmah.

והוא בחי' כתר תר"ך עמודי אור כי תרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן הם תר"ך

And this is the level of Keser [whose letters total 620]: the 620 pillars of light; for the 613 mitzvos of the Torah and the seven of the Rabbis are 620.

והם עד"מ כמו העמודים שראשם האחד הוא על הגג והב' הוא על הקרקע ובהם וע"י מתחבר הגג עם הקרקע והיו לאחדים.

And they are, by way of analogy, like pillars, one end of which is on the roof and the other on the ground, and in them and through them the roof is joined with the ground and they become one.

כך עד"מ המצות הם פנימיות רצון העליון שהוא למעלה מבחינת חכמה

So, by way of analogy, the mitzvos are the inner dimension of the supernal will, which is above the level of Chochmah.

ובחי' חכמה ג"כ חכים ולא בחכמה ידיעא ורצון העליון הוא יותר נעלה שהוא נמשך מבחינת אשר שהוא תענוג העליון (ועמ"ש מזה בד"ה והנה מנורת זהב)

And the level of Chochmah, too, is “wise, but not with a known wisdom,” and the supernal will is loftier still, for it is drawn from the level of asher, which is the supernal delight. (See also what is written on this in the discourse beginning “And behold, a menorah of gold.”)

ומתפשט ויורר בסתר המדרגות ממדרגה למדרגה עד שמתלבש במעשה המצות הגשמיים במעשה התחתונים מצות ומע"ט [ומעשים טובים].

And it spreads and descends in the hiddenness of the levels, from level to level, until it is clothed in the performance of the physical mitzvos, in the deeds of the lower beings: mitzvos and good deeds.

וזהו וצונו לשון התקשרות וצוותא להתעטף בציצית כלומר בציצית העליונים. וכן עדיין כל המצות להיות תלוי אתעדליע [אתערותא דלעילא] באתעדלית [באתערותא דלתתא] שלנו משא"כ בעובדי כוכבים כו' כנ"ל

And this is "vetzivanu" (and has commanded us), a term of connection and companionship (tzavta): "to wrap ourselves in tzitzis," that is to say, in the supernal tzitzis. And so too, in the same way, all the mitzvos: that the arousal from above depend on our arousal from below; which is not so with star-worshippers, etc., as mentioned above.

והיינו מפני גילוי עונג העליון ושמחה העליונה כמשל המלך שביום שמחתו הוא מתגלה לעין כל.

And this is because of the revelation of the supernal delight and the supernal joy, like the analogy of the king who, on the day of his rejoicing, reveals himself to every eye.

כך כביכול ע"י עונג העליון ושמחה העליונה מתגלה אור א"ס ב"ה ומתפשט עד למטה ליתן כח זה בתחתונים מה שלא היה יכולת באדם בלאו הכי

So, as it were, through the supernal delight and the supernal joy, the Infinite Light, blessed be He, is revealed and spreads down below, to give this power to the lower beings, which a person would not have been able [to have] otherwise.

(ועמ"ש מזה בד"ה לסוסתי ברכבי גבי כי על כל כבוד חופה כחתן יוצא מחופתו)

(See also what is written on this in the discourse beginning "To My mare among the chariots," regarding "For over all the glory there shall be a canopy," "like a bridegroom coming out of his canopy";

ועמ"ש בד"ה שוש אשיש מענין זה איך שע"י גילוי עונג העליון והשמחה הנמשך ממנו הוא גורם שיהיה נמשך מבחינת סוכ"ע אל בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ושם נתבאר הטעם כי השמחה הוא הגורם ענוה ושפלות שהוא ענין המשכה זו כו' ע"ש) וזהו יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא

and see what is written in the discourse beginning "I will greatly rejoice" on this matter: how the revelation of the supernal delight, and the joy drawn from it, causes [light] to be drawn from the level of sovev kol almin to the level of memalei kol almin; and there the reason is explained, that joy is what brings about humility and lowliness, which is the matter of this drawing down, etc.; see there.) And this is "One hour of teshuvah and good deeds in this world is finer than all the life of the World to Come."

כי ענין עוה"ב [עולם הבא] ידוע שיש ג"ע [גן עדן] עליון וג"ע [וגן עדן] תחתון בחי" ג"ע [גן עדן] תחתון הוא שנהנין הנשמות מזיו והתפשטות ההארה ב"ה

For the matter of the World to Come is known: there is a higher Gan Eden and a lower Gan Eden. The level of the lower Gan Eden is that the souls take pleasure in the radiance and spreading forth of the illumination, blessed be He.

והגם שהוא תענוג עד אין קץ ונפלא מאד לכן אמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] בגמרא על אלישע אחר מוטב דלידייניה וליתי לעלמא דאתי שכדאי כל יסורי גיהנם להצילו בנפשו שתתענג מזיו כבוד ה' לפי שהתענוג הוא נפלא עד אין קץ כו'

And although it is a delight without end and exceedingly wondrous, which is why our Sages, of blessed memory, said in the Gemara concerning Elisha Acher ["the Other"], "Better that he be judged and come to the World to Come," for all the sufferings of Gehinnom are worthwhile to save his soul, so that it may delight in the radiance of the glory of G-d, since the delight is wondrous without end, etc.,

ואח"כ ע"י נהר דינור מתעלים בעילוי אחר עילוי עד אין קץ ותכלית כו' אך כ"ז [כל זה] הוא על ידי בחינת צמצום ביו"ד נברא עוה"ב [עולם הבא] כו' לפי ערך השגת הנבראים כו'

and afterwards, through the river of fire (nehar dinur), they ascend from elevation to elevation without end or limit, etc., nevertheless all this is through the level of tzimtzum: "with the yud the World to Come was created," etc., according to the measure of the created beings' comprehension, etc.

משא"כ על ידי מע"ט [מעשים טובים] שהם המצות נמשך עונג העליון שהוא גילוי אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו שאינו לפי ערך השגת הנבראים

This is not so through good deeds, which are the mitzvos: through them is drawn the supernal delight, which is the revelation of the Infinite Light, blessed be He, in His very Self and glory, which is not according to the measure of the created beings' comprehension.

ואין הנבראים יכולים לקבל העונג הגדול הזה אלא העונג הוא לפניו ית' כביכול שעשועי המלך בעצמותו (עמ"ש סד"ה לסוסתי ברכבי הנ"ל ובד"ה מנורת זהב) וזהו יותר מכל חיי העולם הבא שהעונג ניתן להנות בו בני אדם נשמות הנבראים.

And created beings cannot receive this great delight; rather, the delight is before Him, may He be blessed, as it were: the delights of the King in His very essence. (See what is written at the end of the discourse beginning "To My mare among the chariots," mentioned above, and in the discourse beginning "A menorah of gold.") And this is more than all the life of the World to Come, where the delight is given for human beings, the souls of created beings, to take pleasure in.

ובזה יובן ענין שבת דכתיב וקראת לשבת עונג כלומר שתמשיך בחי' עונג העליון להיות שורה ומתגלה ביום השבת

And with this the matter of Shabbos will be understood, as it is written, "And you shall call the Shabbos a delight": that is to say, that you draw down the level of the supernal delight to rest and be revealed on the day of Shabbos.

חיי אז תתענג על ה' למעלה מבחי' הוי' שהיו"ד הוא הצמצום שבו נברא עוה"ב [עולם הבא] תענוג הנשמות כנ"ל והנה כל זה הוא ענין מצות ומעשים טובים שהם יותר טובים מכל חיי עוה"ב [עולם הבא]:

Then "you will delight al (in, above) Havayah": above the level of Havayah, whose yud is the tzimtzum with which the World to Come, the delight of the souls, was created, as mentioned above. And all this is the matter of mitzvos and good deeds, which are better than all the life of the World to Come.

10 ד וכדי להבין ענין תשובה שיפה מכל חיי עוה"ב [עולם הבא] שהרי על שניהם אומר יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים כו' הנה עדי"מ יש שני מיני תענוגים לפני המלך. האחד בעשיית המצות.

4. And in order to understand the matter of teshuvah, which is finer than all the life of the World to Come, for concerning both of them it says, "One hour of teshuvah and good deeds," etc.: by way of analogy, there are two kinds of delight before the king. The first is in the carrying out of his commands.

11 והב' כשרואה את בנו שבא מארץ מרחק שיש זמן רב אשר לא ראהו וכראות המלך את הבן נתמלא חדוה ותענוג

And the second is when he sees his son who has come from a distant land, whom he has not seen for a long time; and when the king sees the son, he is filled with joy and delight.

וכן כנמשל אע"פ [אף על פי] שנתרחק האדם בחטאיו אעפ"כ [אף על פי כן] מ"מ ע"י תשובה נתקרב למקורו ושרשו

So too in the analogue: although a person has become distant through his sins, nevertheless, through teshuvah he is brought near to his source and root.

ואפילו בחייבי כריתות כתיב כי אבי ואמי עזבוני וה' יאספני שהוא ע"י בחי' שרש נשמתו למעלה בחי' מזל כו' כנ"ל וע"י תשובה במס"נ [במסירות נפש] הוא משיג עד בחינת המזל אין כנ"ל כמ"ש במ"א

And even concerning those liable to kares it is written, "For my father and my mother have forsaken me, but Havayah will gather me in," which is through the level of the root of his soul above, the level of mazal, etc., as mentioned above; and through teshuvah with self-sacrifice (mesirus nefesh) he reaches as high as the level of the mazal, ayin, as mentioned above and as is written elsewhere.

וזהו שלום שלום לרחוק ולקרוב שיש ב' בחי' בשלום אחד הוא גילוי תענוג העליון לרחוק הוא בעל תשובה כאשר בא מארץ מרחק כי מרחוק ה' נראה לי כו'

And this is "Peace, peace, to the far and to the near": there are two levels in peace. One is the revelation of the supernal delight "to the far," that is, the baal teshuvah [one who returns], when he comes from a distant land, for "From afar Havayah appeared to me," etc.

והב' הוא לקרוב ע"י מצות המלך כו' כנ"ל (וע' מענין לרחוק בזח"א [בוהר חלק א'] (ד"ו ע"א) לרחוק כד"א [כמה דאת אמר] מרחוק ה' נראה לי כו'

And the second is "to the near," through the king's commands, etc., as mentioned above. (See on the matter of "to the far" in Zohar, vol. 1) (folio 6a): "'To the far,' as it is said, 'From afar Havayah appeared to me,'" etc.;

וע"ש במק"מ [במקדש מלך] ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] ועמ"ש בד"ה החלצו מאתכם בענין שלום כפמליא של מעלה ובפמליא של מטה והיינו ענין ב' בחי' שלום דלרחוק ולקרוב

and see there in the Mikdash Melech and in the Ramaz. See also what is written in the discourse beginning "Arm from among yourselves" on the matter of peace in the household above and in the household below; and this is the matter of the two levels of peace, "to the far and to the near."

וזהו ג"כ ענין ב' בחינות שלום שבפסוק או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי (בישעיה ס"י כ"ז)
(ה')

And this is also the matter of the two levels of peace in the verse, "Or let him take hold of My strength, [that] he may make peace with Me; peace he shall make with Me" (Isaiah, chapter 27, [verse] 5).

ועיין מזה ברכות נשא פי"ג גבי ולזבח השלמים שבקרבן נתנאל בן צוער. שני שלומות שלום למעלה ושלום למטה ובזח"ג [ובזהר חלק ג] (במדבר קי"ח א').

And see on this in the Midrash Rabbah, Naso, section 13, regarding "and for the peace-offering" in the offering of Nesanel ben Tzuar: two [kinds of] peace, peace above and peace below. And in Zohar, vol. 3 (Bamidbar, folio 118a).

ובפ' ויקרא (ד"כ סע"ב [סוף עמוד ב]) ע"פ כי הנני מושיעך מרחוק (ודכ"א א' נ"ד א' ע"ו ב' ק"ט א').

And in Parshas Vayikra (folio 20, end of side b), on the verse "For behold, I will save you from afar" (and folios 21a, 54a, 76b, 109a).

והענין דהנה כתיב אחכמה והיא רחוקה ממני וע' ברכות פ' חקת מזה וע"י התשובה נמשך גילוי בחינה זו

And the explanation is: it is written, "I will become wise, but it is far from me"; and see on this in the Midrash Rabbah, Parshas Chukas. And through teshuvah the revelation of this level is drawn down.

וזהו ענין שלום לרחוק שיהיה קרוב ועמ"ש סד"ה כי המצוה הזאת בענין ולא רחוקה היא ועמ"ש לקמן סד"ה ביום השמע"צ [השמיני עצרת] גבי מאת הוי' היתה זאת.

And this is the matter of "peace to the far," that it become near. See also what is written at the end of the discourse beginning "For this commandment," on the matter of "It is not far"; and see what is written below, at the end of the discourse beginning "On the day of Shemini Atzeres," regarding "This has come from Havayah."

וזהו ענין במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד כי יש ב' בחינות מקום דהיינו בחי' פמליא של מעלה ופמליא של מטה הנ"ל הן ב' בחינות מקום.

And this is the matter of "In the place where baalei teshuvah stand, the perfectly righteous (tzadikim gemurim) cannot stand": for there are two levels of "place," namely, the level of the household above and the household below mentioned above; these are the two levels of place.

והוא מ"ש בזח"ב [בזהר חלק ב'] (ויקהל דר"י ע"א) בענין ברוך כבוד ה' ממקומו וכתוב הנה מקום אתי אתר דלא אתגליא.

And this is what is written in Zohar, vol. 2 (Vayakhel, folio 207a), on the matter of "Blessed be the glory of Havayah from His place," and it is written, "Behold, there is a place with Me": a place that is not revealed.

ובחינה זו הוא ע"י התשובה שהרי גבי הנה מקום אתי נאמר י"ג מדות הרחמים שהוא בחינת תשובה כו'

And this level is through teshuvah; for regarding "Behold, there is a place with Me," the Thirteen Attributes of Mercy were said, which are the level of teshuvah, etc.

וזהו בחינת יום כפור שבכל עשרת ימי תשובה הוא כמתקרב לפני המלך ופורש מארץ מרחק

And this is the level of Yom Kippur: for throughout the Ten Days of Teshuvah one is like someone drawing near before the King and departing from a distant land,

דהיינו ממחשבותיו שבכל השנה שהיה נמשך אחר עוה"ז ותענוגיו

that is, from his thoughts of the whole year, when he was drawn after this world and its pleasures.

ובעשיית [ובעשרת ימי תשובה] אומרים אבינו מלכנו שרוצים להתקרב אליו ית' עד שביוכ"פ [שביום כפור /

שביום הכפורים] לפני ה' תטהרו למעלה מבחי' הוי' והיו"ד שבו נברא עוה"ב [עולם הבא] מחמת התענוג

הגדול כביכול שעשועי המלך שראה את בנו שבא אליו מארץ מרחק.

And in the Ten Days of Teshuvah we say "Avinu Malkeinu" (our Father, our King), for we want to draw near to Him, may He be blessed, until on Yom Kippur, "before Havayah you shall be purified": above the level of Havayah and the yud with which the World to Come was created, because of the great delight, as it were, the delight of the King who has seen his son come to him from a distant land.

וכך כתיב ובמרחקים יזכרוני כו' (זכריה יו"ד ט') וזהו שמאלו תחת לראשי פי' שע"י שמאל דוחה שבכל

עשרת ימי תשובה דהיינו שהיה דוחה את עצמו להיותו בעיניו בבחינת רחוק מה' מאד.

And so it is written, "And in far places they will remember Me," etc. (Zechariah 10:9). And this is "His left hand is under my head." Meaning: through the "left [hand] that pushes away" during all the Ten Days of Teshuvah, that is, he would push himself away, being in his own eyes very far from G-d.

וע"ז תיקנו כל הוידוים חטאנו אשמנו כו' וכל מה שהפה יכול לדבר ולספר בגנותו אומרים על עצמם הוא הגורם להיות קירוב בתשובה מחמת מרירות נפשו כדכתיב ויצעקו אל ה' בצר להם כו'.

And for this all the confessions were instituted, "We have sinned, we have been guilty," etc.; and all that the mouth can speak and tell to one's discredit they say about themselves. This is what brings about the drawing near through teshuvah, because of the bitterness of his soul, as it is written, "And they cried out to Havayah in their distress," etc.

וזהו מכל חטאתיכם לפני הוי' תטהרו שעל ידי התשובה מתגלה עונג העליון שהוא בחינת ראשי.

And this is "From all your sins, before Havayah you shall be purified": through teshuvah the supernal delight is revealed, which is the level of "my head."

ולכן יוכ"פ [יום כפור / יום הכפורים] אין בו לא אכילה ושתייה כו' (והנה ב' בחי' תענוג הנ"ל הן כענין או"י [אור ישר] ואו"ח [ואור חוזר] בחי' אברהם ויצחק היינו חסד וגבורה שבתענוג ועמ"ש ע"פ עלי באר בענין מעין גנים וענין באר מים חיים

And therefore on Yom Kippur there is no eating or drinking, etc. (Now, the two levels of delight mentioned above are like direct light and returning light (or yashar and or chozer), the levels of Avraham and Yitzchak, that is, Chesed and Gevurah within delight. See also what is written on the verse "Spring up, O well," on the matter of "a fountain of gardens" and the matter of "a well of living waters."

ויוכן יותר ע"ד שנתבאר בד"ה שוש אשיש הנ"ל בענין השופר שהוא גילוי פנימיות עונג העליון שלמעלה מבחי' עונג העליון שממשיכים בכל השנה ע"י התורה והמצות שאמר ונעשה רצוני

And it will be understood further along the lines of what was explained in the discourse beginning "I will greatly rejoice," mentioned above, on the matter of the shofar, which is the revelation of the inner dimension of the supernal delight, which is above the level of the supernal delight that is drawn down all year through Torah and mitzvos, [the delight] that "He spoke, and My will was done."

וגילוי פנימיות עונג העליון ההוא נמשך דוקא ע"י בכייה והתעוררות רחמים שזהו ענין התקיעות גנוחי גנח ילולי יליל כו' ע"ש באריכות שנתבאר הטעם לפי שע"י הבכיה ממשיכים י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] שהן הן פנימיות עונג העליון

And the revelation of that inner dimension of the supernal delight is drawn down specifically through weeping and the arousal of compassion, which is the matter of the blasts, "groaning, groaning, wailing, wailing," etc. See there at length, where the reason is explained: that through the weeping one draws down the Thirteen Attributes of Mercy, which are themselves the inner dimension of the supernal delight.

ולפמשי"כ [ולפי מה שכתוב] יובן הטעם יותר כי הנה הבכיה והתעוררות רחמים זהו בחי' תשובה ממעמקים קראתיך והתשובה הוא ענין לרחוק שנעשה קרוב והעונג מזה למעלה הוא עד"מ תענוג המלך כשבא אליו בנו מארץ מרחק מאד. שהוא בחי' פנימיות התענוג יותר מהעונג שבמצות המלך מה שאמר ונעשה רצונו.

And according to what has been written [here], the reason will be understood further: for weeping and the arousal of compassion are the level of teshuvah, "Out of the depths I have called You"; and teshuvah is the matter of the far becoming near. And the delight from this above is, by way of analogy, the delight of the king when his son comes to him from a very distant land, which is the level of the inner dimension of delight, more than the delight in the king's commands, [the delight] that "He spoke, and His will was done."

ועמ"ש בד"ה אתם נצבים בענין ושקל בפלס הרים וגבעות במאזנים.

See also what is written in the discourse beginning "You are standing," on the matter of "and weighed the mountains with a scale and the hills with a balance."

וענין תענוג זה י"ל [יש לומר] שזהו בחי' אשר נשבעת לאבותינו כי אשר בחי' תענוג כנ"ל בענין אשר קדשנו במצותיו אלא כי אשר קב"ו [קדשנו במצותיו וצונו] זהו התענוג הנמשך ע"י המצות ובחי' אשר נשבעת הוא ב"ג מדות הרחמים דמיכה שהוא הנמשך ע"י התשובה והוא הפנימיות התענוג כנ"ל

And this delight, it can be said, is the level of "asher nishbata (as You swore) to our fathers"; for asher is the level of delight, as mentioned above regarding "asher kiddeshanu bemitzvosav." But "asher kiddeshanu bemitzvosav" is the delight drawn down through the mitzvos, while the level of "asher nishbata" is in the Thirteen Attributes of Mercy of Micah, which is what is drawn down through teshuvah, and it is the inner dimension of delight, as mentioned above.

וזהו שמאלו תחת לראשי ראשי היינו פנימיות התענוג

And this is “His left hand is under my head”: “my head” is the inner dimension of delight.

וכענין בשעה שישראל עונין אמן יהא שמיה רבא מברך הקב”ה מנענע בראשו שזהו המשכה מבחי שמיה רבא שמו הגדול ועמ”ש מזה בד”ה אני הוי אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים גם לראשי אותיות ישראל לי ראש.

It is like the matter of “When Israel respond, ‘Amen, yehei shmei rabba mevarach’ [May His great Name be blessed], the Holy One, blessed be He, nods His head”: this is a drawing down from the level of “shmei rabba,” His great Name. See also what is written on this in the discourse beginning “I am Havayah your G-d who brought you out of the land of Egypt.” Also, lerashi (my head) has the letters of Yisrael (Israel), [and of] li rosh (a head for Me).

ועמ”ש ע”פ מאמר הזח”ג [הזהר חלק ג] קרח) (קע”ח ב) בענין ועבד הלוי הוא אלמלא דינא לא אשתכח בעלמא כוי ע”ש מענין שמאלו

See also what is written on the saying of the Zohar, vol. 3, Korach) (folio 178b) on the matter of “And the Levite shall perform [the service]”: “Were judgment not found in the world,” etc.; see there on the matter of “His left hand.”

(ועי עוד מענין שמאלו תחת לראשי בזח”ב [בזהר חלק ב] קל”ח ב’ קני”ד ב’. ח”ג [חלק ג] קמ”ח ב’ ועוד בח”א [בחלק א] קי”ב א’ קל”ו א’. ח”ב [חלק ב] ד”ל ע”ב קי”ד א’ רל”ח ב’ ח”ג [חלק ג] נ”ד ב’ נ”ה א’ קי”ח ב’ קי”ט ב’ ק”כ ע”ב)

(See further on the matter of “His left hand is under my head” in Zohar, vol. 2, 138b, 154b; vol. 3, 148b; and further in vol. 1, 112a, 136a; vol. 2, folio 30b, 114a, 238b; vol. 3, 54b, 55a, 118b, 119b, 120b.)

והנה בחי גילוי עונג זה הוא בחי שמחה ישמח ה’ במעשיו וישמח ישראל בעושיו כי שמחה היא התגלות העונג והוא בחי סוכות זמן שמחתנו

Now, the level of the revelation of this delight is the level of joy, “Havayah will rejoice in His works” and “Israel will rejoice in its Maker”; for joy is the revelation of delight. And this is the level of Sukkos, “the season of our rejoicing.”

ואזי מתגלה עונג העליון גילוי אור א"ס ב"ה להיות חופף עלינו כל ימי הסוכות והוא בחי' וימינו תחבקני כמשל החובק את חברו מאחוריו

And then the supernal delight is revealed, the revelation of the Infinite Light, blessed be He, to hover over us all the days of Sukkos. And this is the level of "and his right hand embraces me," like the analogy of one who embraces his fellow from behind.

כך וימינו תחבקני שאפילו בחי' אחוריים שהוא בחי' חיצוניות האדם שנמשך אחר עוה"ז שנקרא אחוריים ובחי' עורף וכמ"ש כי פנו אלי עורף כו' עכ"ז [עם כל זה] הוא מקיפו וסובבו להיות מהפך חשוכא לנהורא כו' ולבטל רצונו נגד רצון ה'

So too, "and his right hand embraces me": even the level of the back, which is the level of a person's outer dimension (chitzoniyus), which is drawn after this world and is called "the back" and the level of "the nape," as it is written, "For they have turned to Me the nape," etc., nevertheless He encompasses and surrounds him, so as to turn darkness into light, etc., and to nullify his will before the will of G-d.

והיינו מפני כי ימינו של הקב"ה הוא גילוי אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו

And this is because the right hand of the Holy One, blessed be He, is the revelation of the Infinite Light, blessed be He, in His very Self and glory;

הוא הנותן כח ועוז להיות באתערותא דלתתא שע"ז יהיה אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] וכמ"ש וירא ישראל את היד הגדולה וגו'

it is what gives strength and power for there to be, through the arousal from below, an arousal from above. As it is written, "And Israel saw the great hand," etc.

(ועמ"ש מענין את היד הגדולה כו' בד"ה בפ' נסכים ועמ"ש ע"פ ידך בעורף אויבך)

(See also what is written on the matter of "the great hand," etc., in the discourse beginning "In the section of the libations," and what is written on the verse "Your hand is on the nape of your enemies.")

וזהו ג"כ ואני נתתי לך שכם אחד לעשות מבחינת שכם שהוא לשון כתף ואחוריים כמו על שכם שניהם להיות נהפך לבחי' אחד כמו לעבדו שכם אחד וכמ"ש במ"א)

And this is also "And I have given you one shechem (portion)": to make, from the level of shechem, which means shoulder and back, as in "upon the shoulder (shechem) of both of them," [that it be] turned into the level of one, as in "to serve Him with one shoulder (shechem echad)," as is written elsewhere.)

אך גילוי זה עלינו הוא בבחי' מקיף למעלה מעלה מבחינת השגת הנבראים. וזהו ה' צלך על יד ימינך בבחי' צל ומקיף והוא למעלה מעלה מעל יד ימינך

But this revelation upon us is in the manner of an encompassing light (makif), far above the level of the comprehension of created beings. And this is "Havayah is your shade upon your right hand": in the manner of shade and an encompassing light; and it is far above, over "your right hand."

פי' יד ימינך היינו האהבה הטבעית שבאדם ואהבה העליונה שורה על האהבה הטבעית זו בבחי' מקיף שאינה יכולה להתלבש בבחינת אהבה טבעית זו של האדם שאין אהבה הטבעית יכולה להגבילה.

Meaning: "your right hand" is the natural love in a person; and the supernal love rests upon this natural love in the manner of an encompassing light, for it cannot be clothed within this natural love of the person, since the natural love cannot contain it.

אך מ"מ פעולת המקיף ליתן כח ועוז באהבה טבעית שבנפש האדם (ועמ"ש מזה בד"ה ביום השמיני שילח)

Nevertheless, the effect of the encompassing light is to give strength and power to the natural love in a person's soul (see also what is written on this in the discourse beginning "On the eighth day he sent away"),

שיהיה אתערותא דלעילא תלוי באתערותא דלתתא בכל השנה. וזהו פעולת חג הסוכות על כל השנה בכללה:

so that the arousal from above will depend on the arousal from below throughout the year. And this is the effect of the festival of Sukkos on the entire year as a whole.

12 ה ודרך פרט בכל יום הוא ענין תלמוד תורה ועל זה אמרו גדול תלמוד שמביא לידי מעשה.

5. And in a particular way, each day, this is the matter of Torah study; and of this they said, "Study is great, for it leads to action."

והענין דכתיב ואשים דברי בפיו ובצל ידי כסיתיך שמן התורה נעשה בחינת סוכה בחינת צל שמהבל הדבור נעשה מקיף לנשמה והוא בחי' מוצא פי הוי'

The explanation: it is written, "And I have put My words in your mouth, and in the shade of My hand I have covered you": from the Torah is made the level of a sukkah, the level of shade; for from the breath of speech an encompassing light (makif) is made for the soul. And this is the level of "what comes out of the mouth of Havayah";

כי לא על הלחם לבדו שהוא בחי' תורה בעצמה יחיה האדם כי על כל מוצא פי הוי' שהוא ע"י מוצאיהם בהבל הפה שמה נעשה מקיף לנשמה

for "not by bread alone," which is the level of the Torah itself, "does man live, but by everything that comes out of the mouth of Havayah," which is through uttering them with the breath of the mouth, from which an encompassing light is made for the soul.

(ועמ"ש סד"ה וארשתיך לי ובזח"א [ובוהר חלק א]) (בראשית דף ד' ע"ב) ע"פ ואשים דברי בפיו ובפיו הרמ"ז [הרב משה זכות] שם והוא הנותן כח ועוז לאתערותא דלתתא במעשה המצות שיהי' [שיהיה] תלוי בזה אתערותא דלעילא.

(See also what is written at the end of the discourse beginning "And I will betroth you to Me," and in Zohar, vol. 1) (Bereishis, folio 4b), on the verse "And I have put My words in your mouth," and in the commentary of the Ramaz there. And this is what gives strength and power to the arousal from below in the performance of the mitzvos, so that the arousal from above will depend on it.

וזהו גדול תלמוד שמביא לידי מעשה פי' שהתלמוד שלומד בהבל הפה שאפילו לומד בענין שאינו צריך למעשה. כגון סדר קדשים וזבחים ומנחות

And this is "Study is great, for it leads to action." Meaning: the study that one studies with the breath of the mouth, even when one studies a subject that is not needed for practice, such as the order of Kodashim, [the tractates] Zevachim and Menachos;

ואפילו בענינים הנוגעים למעשה יש כמה דברים שאין צריך ללמודם בתוך הגמרא.

and even in matters relevant to practice, there are several things that one need not study within the Gemara,

13 ובפרט כי כעת יש קיצור דינים בשולחן ערוך והוא ג"כ גילוי רצון העליון הנוגע למעשה אף על פי כן צריך ללמוד הגמרא

especially since now there is a summary of the laws in the Shulchan Aruch, which is also a revelation of the supernal will relevant to practice; nevertheless one must study the Gemara,

כי אין הענין בשביל שנוגע למעשה אלא בשביל שמוציא בפה דברי תורה שמזה נעשה מקיף לנשמה להיות נמשך עונג העליון

for the point is not that it is relevant to practice, but that one utters words of Torah with the mouth, from which an encompassing light is made for the soul, so that the supernal delight is drawn down.

והוא בבחינת התורה כמ"ש ואהיה שעשועים יום פ"י יום יום תורה שבכתב ותורה שבעל פה הם בחי' שעשועים אצלו ית' שהוא בחינת עונג העליון ותענוג הזה נמשך למטה כמ"ש ושעשועי את בני האדם

And this is in the level of the Torah, as it is written, "And I was [His] delight day [by] day." Meaning: "day [by] day" is the Written Torah and the Oral Torah, which are the level of delights before Him, may He be blessed, which is the level of the supernal delight; and this delight is drawn down below, as it is written, "And My delights are with the children of men."

(וזהו ענין שמביא לידי מעשה דר"ל [דרוזה לומר] שנותן כח ועוז במעשה המצות ואתעדל"ת [ואתערותא דלתתא] שיהי' [שיהיה] נמשך עי"ז אתערותא דלעילא שהכח לזה נמשך מבחי' עונג העליון כנ"ל והוא בחינת התורה שנאמר בה ואהיה שעשועים כו'.

(And this is the meaning of "that leads to action": that is to say, that it gives strength and power in the performance of the mitzvos and the arousal from below, so that through it an arousal from above will be drawn down; for the power for this is drawn from the level of the supernal delight, as mentioned above, which is the level of the Torah, of which it is said, "And I was [His] delight," etc.

וגם כי ב' בחינות שלום הנ"ל דלרחוק ולקרוב הם נמשכים גם כן על ידי עסק התורה כמאמר רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] (סנהדרין דצ"ט ע"ב) כל העוסק בתורה משים שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה שנאמר או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי

And also, the two levels of peace mentioned above, "to the far and to the near," are also drawn down through engaging in Torah, as in the saying of our Sages, of blessed memory) (Sanhedrin, folio 99b): "Whoever engages in Torah makes peace in the household above and in the household below, as it is said, 'Or let him take hold of My strength, [that] he may make peace with Me; peace he shall make with Me.'"

וכנ"ל ג"כ בשם מדרש רבה נשא פ"ג וכבר נתבאר ששני בחינות שלום דפמליא של מעלה ושל מטה היינו ענין שלום שלום לרחוק ולקרוב

And as [cited] above also in the name of the Midrash Rabbah, Naso, section 13. And it has already been explained that the two levels of peace, of the household above and [the household] below, are the matter of "Peace, peace, to the far and to the near."

ויוכן זה יותר עם מ"ש ע"פ זאת חקת התורה שהוא ענין אותיות החקיקה שלמעלה עדיין מבחינת תורה שבכתב ועל זה נאמר אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני כי היא בבחינת חכמה סתימאה.

And this will be understood further with what is written on the verse "This is the statute (chukas) of the Torah": it is the matter of the engraved letters (chakikah), which are higher still than the level of the Written Torah; and of this it is said, "I said, I will become wise, but it is far from me," for it is in the level of the hidden wisdom (Chochmah Stima'ah).

14 ומשם ממשיכים האור בתורה שבכתב ותורה שבעל פה הרי זהו ג"כ בבחי' שלום לרחוק שממשיך מבחינת והיא רחוקה

And from there one draws down the light into the Written Torah and the Oral Torah; this too is in the level of "peace to the far," for one draws down from the level of "but it is far,"

והיינו שהיא עונג עליון בחינת ואהיה שעשועים ומשם ממשיכים שיהי' [שיהיה] ושעשועי את בני אדם והיינו ע"י שלום ולקרוב.

that is, that it is the supernal delight, the level of "And I was [His] delight"; and from there one draws down that there be "And My delights are with the children of men," and this is through "peace ... and to the near."

15 והנה בגמרא ספ"ק [סוף פרק קמא] דקדושין איכא מ"ד [מאן דאמר] מעשה גדול והיינו משום שהמעשה זהו אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] של האדם שטורח את עצמו במעשה רב. משא"כ התורה הוא בחינת דיבור והוא בחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שלמעלה מאתעדל"ת [אתערותא דלתתא] כמ"ש בד"ה ואתחנן.

Now, in the Gemara at the end of the first chapter of Kiddushin, there is one who says that action is greater; this is because action is a person's arousal from below, in which he exerts himself in substantial action. This is not so with Torah, which is the level of speech, and it is the level of an arousal from above, which is higher than an arousal from below, as is written in the discourse beginning "And I pleaded."

וכיון שהמעשה הוא מעשי ידי האדם ופעולתו ואתעדל"ת [ואתערותא דלתתא] שלו הרי עד"מ האדם מתפאר א"ע [את עצמו] שלו אף בבחי' רגל שבו משא"כ בשל אחרים אינו מתפאר אפילו ביד שהיא חשובה יותר כיון שאינו שלו

And since action is the work of a person's hands, his own doing and his own arousal from below, then, by way of analogy, a person takes pride in what is his own, even in the level of the foot in him; whereas in what belongs to others he does not take pride, even in a hand, which is more important, since it is not his.

וכך לערך זה המעשה זהו אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ממש משא"כ התורה עיקרה מתנה מלמעלה

And in this proportion, action is truly an arousal from below, whereas the Torah is essentially a gift from above.

ועיין בזח"ב [בזהר חלק ב'] (תרומה קכ"ח א') שלכן על עסק התורה נאמר לכו שברו ואכלו כו' בלא כסף ובלא מחיר יין וחלב משא"כ בעסק המצות צ"ל באגר שלים דוקא ע"ש ע"כ אמר מעשה גדול.

And see Zohar, vol. 2 (Terumah, 128a), that therefore concerning engaging in Torah it is said, "Come, buy and eat, etc., without money and without price, wine and milk," whereas in engaging in the mitzvos it must be specifically "for full payment"; see there. Therefore he said, "Action is greater."

ואעפ"כ [ואף על פי כן] איכא למ"ד [למאן דאמר] לימוד גדול היינו אפילו מצד עצמו כיון שאדרבה הוא אתערותא דלעילא מבחינה שאין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] של מעשה המצות מגעת שם

And nevertheless there is one who says that study is greater, that is, even in its own right; since, on the contrary, it is an arousal from above, from a level which the arousal from below of performing the mitzvos does not reach.

ועוד כי היא ג"כ בחינת עסק במחשבה ודיבור של האדם וגם עקימת שפתיו הוי מעשה רק שאינו מעשה רב כמעשה ממש עיין בגמרא פ"ז [פרק ז'] דב"מ [דבבא מציעא] (דף צ' סע"ב [סוף עמוד ב])

And further, because it is also a level of engagement of a person's thought and speech, and also "the moving of his lips is an action," only it is not substantial action like actual action; see the Gemara, chapter 7 of Bava Metzia (folio 90, end of side b),

ובחידושי הרשב"א [הרבי שלמה בן אדרת] (רפ"ג [ריש פרק ג'] דשבועות דכ"א ע"א) ועיין בתוספות שם ושם נמנו וגמרו דלימוד גדול שמביא לידי מעשה דהיינו שגם הכח שבמעשה המצות לעורר אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] נמשך ע"י עסק התורה כנ"ל

and the Chiddushei HaRashba (beginning of chapter 3 of Shevuos, folio 21a), and see the Tosafos there. And there they took a vote and concluded that study is greater, for it leads to action; that is, that even the power in the performance of the mitzvos to arouse an arousal from above is drawn through engaging in Torah, as mentioned above.

וזוהו ביום השמיני עצרת תהיה לכם פי' ביום השמיני מדרגה השמינית ממטה למעלה בחינת בינה דהיינו ע"י בחי' התבוננות

And this is "On the eighth day, there shall be an atzeres for you." Meaning: "on the eighth day" is the eighth level from below upward, the level of Binah, that is, through the level of contemplation;

כמו שמלמעלה למטה כל מה שהוא למטה הוא בחינת אין וכלא חשיב נגד מה שלמעלה כך מלמטה למעלה יהיה כאין ואפס והוא בחינת מבין דבר מתוך דבר (עמ"ש בד"ה השמים כסאי)

just as from above to below, whatever is below is the level of ayin and considered as nothing in relation to what is above, so from below to above one will be as nothing and naught; and this is the level of understanding one thing from another. (See what is written in the discourse beginning "The heavens are My throne.")

וכן בינה ליבא היא בחי' שמחת הלב זמן שמחתנו שמתקרבים יחד ב' השמחות ישמח ה' במעשיו וישמח ישראל בעשיו

And likewise "Binah is the heart": it is the level of the joy of the heart, "the season of our rejoicing," when the two joys come close together, "Havayah will rejoice in His works" and "Israel will rejoice in its Maker";

והיינו על ידי התורה כי לכן נקרא שמחת תורה היא עונג עליון ועונג תחתון כנ"ל.

and this is through the Torah; for this is why it is called Simchas Torah, for the Torah is supernal delight and lower delight, as mentioned above.

ואזי עצרת תהיה לכם כתרגומו כנישין תהי לכון פי' שיתאסף ויתקבץ יחד בחינת המקיף המתפשט וחופף מלמעלה בבחינת אין סוף וקץ

And then "there shall be an atzeres for you," as the Targum renders it, "kenishin tehei lechon" (there shall be a gathering for you). Meaning: that the level of the encompassing light, which spreads and hovers from above in the manner of without end or limit, is gathered and collected together,

להיות מוגבל בתוך נפשות בני ישראל ולהיות בבחינת פנימיות כדי שאח"כ יהיה בחי' המצות באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] כו' כנ"ל

to be contained within the souls of Israel and to be in the manner of an inner [light], so that afterwards there will be the level of the mitzvos, [such that] through the arousal from below [there is] an arousal from above, etc., as mentioned above.

(ועיין מענין ביום השמיני עצרת ברבות בקהלת בפסוק תן חלק לשבעה וגם לשמונה ובפסוק ביום טובה היה בטוב ובשיר השירים בפסוק מה יפו פעמיך בנעלים ובפרשת נשא פרשה יו"ד גבי ויאמר מנוח כו' נעצרה נא אותך.

(See on the matter of "On the eighth day, an atzeres" in the Midrash Rabbah on Koheles, on the verse "Give a portion to seven and also to eight," and on the verse "On the day of good, be in good"; and on Shir HaShirim, on the verse "How beautiful are your steps in sandals"; and on Parshas Naso, section 10, regarding "And Manoach said," etc., "Let us detain (ne'etzhah) you."

וס"פ פנחס. ועמ"ש בד"ה למנצח על השמינית. ומ"ש במ"א בענין שבעתים כאור שבעת הימים ועיין בזהר ח"ג [חלק ג'] בלק) (קפ"ה ב') בענין מי יעמוד ובפי' הרמ"ז [הרב משה זכות] שם:

And at the end of Parshas Pinchas. See also what is written in the discourse beginning "For the conductor, on the Sheminis [the eighth]," and what is written elsewhere on the matter of "seven-fold, like the light of the seven days." And see Zohar, vol. 3, Balak) (185b), on the matter of "Who shall stand," and in the commentary of the Ramaz there.

17 (א) פ"י תתן אמת ליעקב היינו כי אל דעות ה' שכולל ב' דעות

(1) The meaning of "You will give truth to Yaakov" is [as in] "For Havayah is a G-d of knowledges," which includes two [kinds of] knowledge;

ושיהיה הגילוי למטה כמו למעלה זהו ואמת ה' לעולם ועז"נ [ועל זה נאמר] תתן אמת ליעקב ועיין מענין אמת ברבות פ' וישלח פ' פ"א

and that the revelation be below as it is above: this is "And the truth of Havayah is le'olam," and of this it is said, "You will give truth to Yaakov." And see on the matter of truth in the Midrash Rabbah, Parshas Vayishlach, section 81.

ומזה נמשך להיות חסד לאברהם היינו להיות באתערותא דלתתא נמשך אתערותא דלעילא זהו צדקה וחסד אשר עשה ה' עמנו

And from this is drawn [the level of] "kindness to Avraham," that is, that through the arousal from below an arousal from above is drawn down; this is "the charity and kindness that G-d has done with us."

ועמ"ש ע"פ אני ה' אלקיכם דפ' ציצית בענין פ"י חסדי ה' לשון רבים ב' בחי' חסד ועמ"ש בד"ה בהעלותך את הנרות בענין בחי' אברהם ובחי' אהרן:

See also what is written on the verse "I am Havayah your G-d" in the section of tzitzis, on the meaning of "the kindnesses of Havayah" in the plural, two levels of kindness; and see what is written in the discourse beginning "When you light the lamps," on the matter of the level of Avraham and the level of Aharon.

18 (ב) והכח להיות אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] תלוי באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] זהו אשר נשבעת לאבותינו דהיינו מה שהבטיח נגד סדר השתלשלות.

(2) And the power for the arousal from above to depend on the arousal from below is "as You swore to our fathers," that is, what He promised against the order of the chain of descending levels (hishtalshelus).

והיינו מימי קדם קדמונו של עולם. מה שלמעלה מבחינת ימי עולם שהן בסדר השתלשלות. (וע' רבות אמור פכ"ט זח"ג [זוהר חלק ג] פ' אחרי ס"ו ב' נשא ק"ל ע"א קל"ד ב'):

And this is "from the days of old," [from] the Primordial One of the world: what is above the level of "the days of the world," which are in the order of hishtalshelus. (See Midrash Rabbah, Emor, section 29; Zohar, vol. 3, Parshas Acharei, 66b; Naso, 130a, 134b.)

19 (ג) וזהו אשר קב"ו [קדשנו במצותיו וצונו] אשר הוא עונג העליון ממנו נמשך וצונו צוותא והתקשרות להיות נמשך אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] ע"ח [על ידי (צ"ל ע"י)] אתעדל"ת [אתערותא דלתתא]. ולכן יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז כו':

(3) And this is "asher kiddeshanu bemitzvosav" (who has sanctified us with His commandments): asher is the supernal delight, from which is drawn "vetzivanu" (and has commanded us), companionship and connection, so that an arousal from above be drawn down through an arousal from below. And therefore "One hour of teshuvah and good deeds in this world," etc.

(ד) וענין תשובה עד"מ שיש שני מיני תענוג לפני המלך האחד בעשיית המצות כמו נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני עמ"ש בד"ה צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני.

(4) And the matter of teshuvah: by way of analogy, there are two kinds of delight before the king. The first is in the carrying out of his commands, as in "It is a satisfaction before Me that I spoke and My will was done." See what is written in the discourse beginning "Command the children of Israel and say to them, My offering."

והב' כשרואה את בנו בא מרחוק וזהו שלום לרחוק ולקרוב וזהו ג"כ בחי' יעשה שלום לי שלום יעשה לי.

And the second is when he sees his son coming from afar. And this is "Peace, peace, to the far and to the near," and this is also the level of "he may make peace with Me; peace he shall make with Me":

דהיינו יחוד י"ה ויחוד ו"ה. עמ"ש ע"פ אלה פקודי המשכן וע"פ והיה מספר בני [בני ישראל]

that is, the union of yud-hei and the union of vav-hei. See what is written on the verse "These are the accounts of the Mishkan" and on the verse "And the number of the children of Israel shall be."

וזהו ענין שמאלו תחת לראשי שמר"ה [שמראש השנה] עד יוהכ"פ [יום הכפורים] שהוא בחי' לרחוק שנעשה קרוב בחי' תשובה

And this is the matter of "His left hand is under my head": from Rosh Hashanah until Yom Kippur, which is the level of the far becoming near, the level of teshuvah.

ועי"ז כמ"כ [כמו כן] למעלה נמשך הבחי' מקיף עליון שלמעלה מהשתלשלות בחי' ימי קדם שלמעלה מימי עולם כמאמר המתנשא מימות עולם להיות מאיר בקירוב ע"ד ימיט עולם

And through this, correspondingly above, there is drawn down the level of the supernal encompassing light, which is above hishtalshelus: the level of "the days of old," which is above "the days of the world," as in the saying, "Who is exalted from the days of the world"; [so that it] shine closely, in the manner of "the days of the world."

וזהו דרשו ה' בהמצאו בהיותו קרוב

And this is "Seek Havayah when He can be found," when He is near.

וגילוי עונג זה הוא בחי' שמן שמחתנו ישמח ה' במעשיו וישמח ישראל בעושי ופעולת עונג זה העליון עם היותו בבחי' מקיף ליתן כח ועוז באהבה הטבעית שבנפש שיהיה אתערותא דלעילא תלוי באתערותא דלתתא

And the revelation of this delight is the level of "the season of our rejoicing," "Havayah will rejoice in His works" and "Israel will rejoice in its Maker." And the effect of this supernal delight, although it is in the manner of an encompassing light, is to give strength and power to the natural love in the soul, so that the arousal from above will depend on the arousal from below.

וזהו אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם וזהו ענין שבעת ימים דחג הסוכות להיות הוי"ה צלך:

And this is "as You swore to our fathers from the days of old." And this is the matter of the seven days of the festival of Sukkos: that "Havayah is your shade."

(ה) ודרך פרט בכלי יום הוא בחי' תורה דכתיב ואשים דברי בפיו ובצל ידי כסיתיך. וגם נאמר בה חצבה עמודיה שבעה כמ"ש ברבות ר"פ שמיני

(5) And in a particular way, each day, it is the level of Torah, as it is written, "And I have put My words in your mouth, and in the shade of My hand I have covered you." And it is also said of it, "She has hewn out her seven pillars," as is written in the Midrash Rabbah at the beginning of Parshas Shemini.

ולכן גדול תלמוד שמביא לידי מעשה כי הוא מבחי' תענוג עליון שעשועים יום יום ע"כ הוא המביא לידי מעשה שנותן כח ועוז למעשה המצות שיהיה נמשך בהן ועל ידן האתעדל"ע [האתערותא דלעילא] וזהו או יחזיק במעוזי שנקרא עוז שהוא כח.

And therefore, "Study is great, for it leads to action," for it is from the level of supernal delight, "delights day [by] day"; therefore it is what leads to action, for it gives strength and power to the performance of the mitzvos, so that the arousal from above be drawn down in them and through them. And this is "Or let him take hold of My strength (ma'uzi)," for it is called oz (might), which is power.

20 והנה ביום השמיני מדרגה השמינית ממטה למעלה. הבחינה שיוכל להיות הגילוי למטה כמו למעלה בחי' ואמת ה' לעולם.

And now, "on the eighth day": the eighth level from below upward, the level at which the revelation can be below as it is above, the level of "And the truth of Havayah is le'olam."

והוא שמחת תורה ושם מתחברים ב' השמחות דישמח ה' במעשיו וישמח ישראל בעשיו והיינו ע"י התורה שהיא אצלו ית' שעשועים ושעשועי את בני אדם לכן נקרא שמחת תורה.

And this is Simchas Torah, and there the two joys are joined, "Havayah will rejoice in His works" and "Israel will rejoice in its Maker"; and this is through the Torah, which before Him, may He be blessed, is "delights," and "My delights are with the children of men." Therefore it is called Simchas Torah.

ואזי עצרת תהיה לכם שיתאסף ויתקבץ האור מקיף להיות בבחי' פנימיות ע"ד יקוו המים אל מקום אחד ועד"ז נאמר מקוה ישראל ה' (ע' [עיינן] זח" בראשית י"ח א' ל"ג א')

And then "there shall be an atzeres for you": that the encompassing light be gathered and collected together, to be in the manner of an inner light (pnimiyus), like "Let the waters be gathered to one place"; and in the same way it is said, "The mikveh (hope; also, gathering [of waters]) of Israel is Havayah." (See Zohar, Bereishis, 18a, 33a.)

ולכן אומרים בשמע"צ [בשמיני עצרת] מוריד הגשם כדי שעיי"ז יהיה בבחינת המצות באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא]:

And therefore on Shemini Atzeres we say "He causes the rain to fall," so that through this there will be, in the level of the mitzvos, through the arousal from below, an arousal from above.

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likutei-torah/shemini-atzeres/1/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok